

Sygn. akt IV U 3/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2020 r. w Zielonej Górze

odwołania K. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 20.11.2017 r. znak (...)

o przyznanie prawa do renty

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 18.09.2017 r. do 31.10.2018 r.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IVU 3/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.11.2017 r. znak: (...) pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy K. B. prawa do renty tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu podał, że lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 17.10.2017 r. ustalił, iż wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy do 31.10.2018 r., przy czym niezdolność ta powstała od daty złożenia wniosku. Zakład odmówił przyznania renty, gdyż niezdolność do pracy powstała później niż 18 miesięcy po ustaniu ostatniego ubezpieczenia. W dziesięcioleciu liczonym na dzień zgłoszenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawca udowodnił 5 lat ubezpieczenia.

Wnioskodawca K. B. wniósł odwołanie od w/w decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazał, że podstawową chorobą, która przesądza za uznaniem ubezpieczonego za osobę niezdolną do pracy jest wcześniejsze schorzenie kręgow szyjnych i kręgow lędźwiowych, na które wnioskodawca pobierał rentę chorobową. Te wcześniejsze schorzenie w połączeniu z urazem ręki, który wnioskodawca doznał w tym roku (zerwanie więzadła prawego barku) przesądza o niezdolności odwołującego do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania na podstawie art. 477⁹ §3¹ k.p.c., ewentualnie o jego oddalenie. W uzasadnieniu podał, iż wniosek o odrzucenie odwołania wynika z uwagi na brak wniesienia przez ubezpieczonego sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika. Organ rentowy wskazał, iż dokonując analizy odwołania nie stwierdza się, aby w odwołaniu wskazane zostały nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. B., urodzony (...), z zawodu mechanik maszyn budowlanych, pracował jako mechanik, ślusarz, stolarz, pracownik budowlany i pracownik dozoru. W okresie od 23.10.2009 r. do 30.11.2012 r. ubezpieczony był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 15.01.2013 r. odmówiono mu prawa do świadczenia z uwagi na brak orzeczonej niezdolności do pracy. W wyniku wniesienia odwołania Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 18.09.2013 r. (sygn. akt IV U 415/13) oddalił odwołanie.

Ponowny wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczony złożył w dniu 18.09.2017 r. Ostatni tytuł do ubezpieczenia ustał w dniu 10.02.2016 r.

Orzeczeniem z dnia 17.10.2017 r. lekarz orzecznik O/ZUS stwierdził, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy do 31.10.2018 r. Lekarz orzecznik **stwierdził, że datę powstania częściowej niezdolności do pracy trudno ustalić, przyjmuje się zatem datę złożenia wniosku.** Częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku ze stanem narządu ruchu.

Od powyższego orzeczenia ubezpieczony nie wniósł sprzeciwu.

Powyższe skutkowało wydaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji z dnia 20.11.2017 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

dowód: akta rentowe wnioskodawcy znak (...), w tym dokumentacja lekarska w załączeniu

U wnioskodawcy rozpoznano:

- uszkodzenie stożka rotatorów barku prawego z upośledzeniem funkcji tej kończyny,
- przewlekły zespół bólowy kręgosłupa szyjnego na podłożu zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych.

Z powodu schorzeń neurologicznych wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

W zakresie układu narządu ruchu wnioskodawca w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami, co pozwala uznać go za częściowo niezdolnego do pracy. Niezdolność do pracy ma charakter okresowy, z dużym prawdopodobieństwem należy uznać, iż data powstania częściowej niezdolności do pracy jest sprzed upływu 18 miesięcy od daty ustania ubezpieczenia, tj. sierpień 2017 r.

Pozwany ZUS uznał niezdolność do pracy od dnia złożenia wniosku, tj. od 11.09.2017 r. na okres 1 roku. Zgodnie z zawartą w aktach dokumentacją wnioskodawca od lat był leczony z powodu schorzenia odcinka szyjnego kręgosłupa i rwy barkowej prawostronnej.

Mając powyższe na uwadze należy, zdaniem biegłego lekarza sądowego neurologa domniemać, iż dolegliwości miały źródło w obrębie stawu ramieniowego, gdzie następnie rozpoznano uszkodzenie stożka rotatorów.

dowód: opinia biegłych sądowych lekarzy neurologa M. D. i ortopedy R. U., k.28-30 akt sąd.,

Zgodnie z dokumentacją ograniczenie funkcji barku prawego rozpoznano już w roku 2009 r., co wynika z badania przez lekarza orzecznika ZUS (k. 4 dokumentacji ZUS), które stanowi podstawę do skierowania na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji ZUS, którą ubezpieczony przebył w okresie 08.09. – 01.10.2009 r. Wnioskodawca był konsultowany i badany na przestrzeni lat, kiedy skupiono się na zmianach w obrębie odcinka szyjnego kręgosłupa.

W postępowaniu obecnym badanie USG stawu barkowego wykonano w dniu 04.09.2017 r. Wynik tego badania stanowi o przewlekłym procesie zapalnym wtórnym na bazie uszkodzenia tzw. stożka rotatorów z wysokim ustawieniem głowy kości ramiennej i konfliktem podbarkowym.

Wysoco prawdopodobnym jest, iż zmiany stwierdzone w badaniu USG w tym okresie były przyczyną dolegliwości i upośledzenia tej kończyny znacznie wcześniej i stanowiło o znacznym upośledzeniu zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Uznanie przez pozwanego organu rentowego, daty złożenia wniosku, tj. 16.09.2017 r. jako początku niezdolności do pracy długotrwałej nie jest podyktowane względami lekarskimi, a jedynie czysto formalnymi.

Ustalono rozpoznanie dyskwalifikowało wnioskodawcę do możliwości podjęcia pracy zarobkowej, mając na uwadze wykształcenie, dotychczas wykonywany charakter pracy oraz fakt, iż ubezpieczony został skierowany do leczenia operacyjnego celem poprawy tego stanu.

dowód: opinia uzupełniająca biegłych sądowych lekarzy neurologa M. D. i ortopedy R. U., k.28-30 akt sąd.,

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca K. B. spełnia wszystkie przesłanki uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a w szczególności – czy częściowa niezdolność do pracy, stwierdzona przez lekarza orzecznika ZUS, powstała w okresach ubezpieczenia albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Bezsporne było przy tym, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy do 31.10.2018 r., nadto w dziesięcioleciu liczoną na dzień zgłoszenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy K. B. udowodnił 5 lat ubezpieczenia.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

W myśl ust. 2, przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 ww. ustawy emerytalnej, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat,

przy czym (w myśl ust. 2) okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Zgodnie zaś z ust. 4, przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Według art. 59 ust. 1 ustawy, osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje:

- 1) renta stała – jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta okresowa – jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Osobą niezdolną do pracy, jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ustawy).

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 pow. ustawy).

Okolicznościami, z powodu których pozwany organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy była okoliczność, że niezdolność do pracy wnioskodawcy – ustalona przez lekarza orzecznika ZUS – istnieje od daty złożenia wniosku, a więc nie powstała w okresach, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy. Zauważyć przy tym należało, że w dacie złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty (18.09.2017 r.) upłynęło już 18 miesięcy – okres stanowiący datę graniczną dla spełnienia przesłanki z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej.

Wobec twierdzeń wnioskodawcy co do daty powstania niezdolności do pracy przeprowadzono w sprawie postępowanie dowodowe z opinii biegłych sądowych lekarzy z zakresu ortopedii i neurologii.

Dowód z opinii specjalistów właściwych dla stwierdzonych chorób, jest bowiem w tej kategorii spraw tzw. dowodem o przesądającym znaczeniu, analizującym i sumującym przeciwstawne oceny prezentowane przez strony i Sąd nie może zastępować tego dowodu innym np. dowodem z zeznań świadków, zaświadczeń lekarskich.

Wnioski opinii biegłych lekarzy z zakresu ortopedii i neurologii pozwalają na ustalenie, że wnioskodawca jeszcze przed dniem złożenia wniosku był niezdolny do pracy.

Powołani na tą okoliczność biegli sądowi lekarze neurolog i ortopeda, na podstawie przeprowadzonych badań przedmiotowych oraz w oparciu o analizę dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy, stwierdzili iż data powstania częściowej niezdolności do pracy jest sprzed upływu 18 miesięcy od daty ustania ubezpieczenia, tj. sierpień 2017 r.

Ustosunkowując się do twierdzeń pozwanego organu rentowego, , jakoby niezdolność do pracy K. B. istniała od dnia złożenia wniosku, biegli zauważyli, iż posilkując się dokumentacją zawartą w aktach sprawy, że wnioskodawca od lat był leczony z powodu schorzenia odcinka szyjnego kręgosłupa i rwy barkowej prawostronnej. W ocenie biegłych, dolegliwości miały źródło w obrębie stawu ramiennego, gdzie następnie rozpoznano uszkodzenie stożka rotatorów.

Biegli potwierdzili, w ślad za pozwanym, że wnioskodawca w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Wskutek zgłoszonych przez pozwanego organ rentowy zastrzeżeń do opinii biegłych, Sąd uzupełnił postępowanie dowodowe. W tym celu zobowiązał biegłych do ustosunkowania się do postawionych przez Zakład zarzutów.

W wydanej przez siebie opinii uzupełniającej biegli lekarze ortopeda i neurolog podtrzymali w całości dotychczasowe wnioski i ich uzasadnienie zawarte w wydanej przez siebie opinii głównej. Biegli zauważyli, że już z badania dokonanego przez lekarza orzecznika w 2009 r., które znajduje się w aktach orzeczniczych, wynika iż już wówczas rozpoznano u wnioskodawcy ograniczenie funkcji barku prawego. Badanie to stanowi podstawę do skierowania na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji ZUS, którą ubezpieczony przeżył w okresie 08.09. – 01.10.2009 r.

Co istotne, za uznaniem, iż K. B. był niezdolny do pracy przed datą złożenia wniosku, już w sierpniu 2017 r., przemawia fakt, iż w dniu badania USG stawu barkowego wykonanego 04.09.2017 r., u opiniowanego obserwowano przewlekły proces zapalny wtórny na bazie uszkodzenia tzw. stożka rotatorów z wysokim ustawieniem głowy kości ramiennej i konfliktem podbarkowym.

Z tego względu, zdaniem biegłych wysoce prawdopodobnym jest, iż zmiany stwierdzone w badaniu USG, przemawiały za uznaniem, że upośledzenie tej kończyny nastąpiło znacznie wcześniej i stanowiło o znacznym upośledzeniu zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Biegli wyjaśnili, że uznanie daty złożenia wniosku jako początku niezdolności do pracy długotrwałej nie jest podyktowane względami lekarskimi, a jedynie czysto formalnymi.

Z tego też powodu Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o odrzucenie odwołania. Nie sposób przyjąć bowiem, że odwołanie oparte jest wyłącznie na zarzutach dotyczących orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, który przecież stwierdził, **iż trudno jest ustalić datę powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy**. Przyjęcie więc w takiej sytuacji przez pozwanego jako daty powstania niezdolności do pracy daty złożenia wniosku nie może być, w ocenie Sądu, traktowane jako orzeczenie lekarskie, a tym samym nie było podstaw do zastosowania art. 477(9) par.3(1) kpc.

Na marginesie dodać przy tym należy, że zastrzeżenia poczynione przez pozwanego organ rentowy okazały się nieuzasadnione, w szczególności mając na względzie treść opinii lekarza orzecznika ZUS, który przyznał, iż data powstania niezdolności do pracy u wnioskodawcy jest trudna do ustalenia. Mając na względzie, iż wnioskodawca choruje i jest leczony z powodu schorzeń w zakresie narządu ruchu i nadal wymaga leczenia, lekarz orzecznik nie miał wątpliwości, że K. B. jest częściowo niezdolny do pracy.

Zauważyć przy tym należy, że w opinii lekarza konsultanta ZUS z dnia 09.10.2017 r. znajduje się zapis, iż u ubezpieczonego od wielu lat leczonego z powodu dolegliwości bólowych kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, od kilku już miesięcy występują bóle barku prawego. Stan kliniczny powoduje znaczne zaburzenia statyczne i dynamiczne narządu ruchu, które ograniczają istotnie jego sprawność.

Powyższe przemawia jedynie za uznaniem, że stopień zaawansowania dolegliwości, wynikających z rozpoznanego schorzenia narastał w ostatnich miesiącach, tak że jeszcze przed upływem okresu 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia wnioskodawcę należało uznać za częściowo niezdolnego do pracy. Jak zresztą podkreślili biegli w wydanej przez siebie opinii uzupełniającej, wynik badania z 04.09.2017 r. stanowi o „przewlekłym procesie zapalnym wtórnym”, a zatem proces ten był już następstwem uszkodzenia tzw. stożka rotatorów z wysokim ustawieniem głowy kości ramiennej i konfliktem podbarkowym.

Sąd podzielił tym samym ocenę stanu zdrowia dokonaną przez powołanych w sprawie biegłych sądowych lekarzy ortopedy i neurologa, w szczególności w zakresie przyjęcia, iż niezdolność wnioskodawcy do pracy zaistniała jeszcze przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, a zatem w sierpniu 2017 r.

Na marginesie, należy przy tym zauważyć, iż dowód z opinii biegłych podlega ocenie, tak jak każdy dowód przeprowadzony w sprawie, ale podważyć tego dowodu nie może samo tylko subiektywne odczucie stron.

Sąd uznał powyższe opinie – opinię zasadniczą i opinię uzupełniającą biegłych sądowych lekarzy za wiarygodne, przychylając się tym samym do powyższych ustaleń w zakresie oceny stanu zdrowia K. B.. Opinie powołanych w sprawie biegłych lekarzy zostały sporządzone wnikliwie i rzetelnie. Wyczerpująco i szczegółowo wyjaśniają istotę stanu zdrowia wnioskodawcy z uwzględnieniem posiadanych przez biegłych wiadomości specjalnych. Przed wydaniem opinii biegli zapoznali się z dostarczoną im dokumentacją. Przeprowadzając bezpośrednie badania lekarskie, mieli okazję do osobistego kontaktu z wnioskodawcą, oceny przedstawianego przez niego wywiadu. Dysponowali wszelkimi informacjami umożliwiającymi im wydanie trafnych opinii i informacje te w sposób prawidłowy wykorzystali.

Zważyć w tym miejscu należy, iż specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanych w nich stanowisk oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich ocen (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25 czerwca 2009 r., V ACa 139/09, LEX nr 551993; wyrok SN z dnia 15 czerwca 1970 r., I CR 224/70, LEX nr 6750).

Mając powyższe na względzie, na podstawie powołanych wyżej przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.